

Raadsinformatiebrief

Datum	6 juli 2026
Onderwerp	Evaluatie SW!TCH
Zaaknummer	Z24 - 275792
Documentnr.	UIT/26 - 754449

Inleiding

In de gemeente Vught bestaat al langer de wens om jongeren structureel te betrekken bij beleid en thema's die jongeren aangaan. Deze wens is expliciet uitgesproken op 13 juli 2023 in de unaniem aangenomen motie 'Jongeren betrekken in de politiek'.

Na het doorlopen van een voortraject is op 12 maart 2025 SW!TCH officieel gestart als groep jongeren die gevraagd en ongevraagd advies geven aan de gemeente, maar ook aan maatschappelijke partners.

Na iets meer dan een jaar is gekeken naar alles wat SW!TCH voor elkaar heeft gekregen, de groei die ze hebben gemaakt en wat onderdeel zijn van SW!TCH de jongeren zelf oplevert. Dit is uitgewerkt in een evaluatierapport (bijlage 1) en is in deze RIB samengevat uiteengezet.

Voorgeschiedenis

In de raadsvergadering van 21 december 2023 heeft de raad kennis genomen van het 'plan van aanpak jeugdparticipatie'.

In de eerste helft van 2024 heeft een vooronderzoek plaatsgevonden waarbij gekeken is naar de literatuur, maar ook gesprekken zijn gevoerd met gemeenten die al stappen hebben gezet op jongerenparticipatie. Het thema is besproken door de KinderDenkTank. Deze informatie is gebundeld en, samen met de opdracht om jongerenparticipatie in Vught praktisch te onderzoeken en op te starten, gegeven aan jongerenwerk in de tweede helft van 2024.

Op 6 februari heeft de raad besloten om voor twee jaar geld beschikbaar te stellen om de groep jongeren die op dat moment bereid was aan de slag te gaan ook daadwerkelijk te laten starten. Deze pilot loopt tot het einde van 2026.

Inhoudelijk

SW!TCH bestaat nu uit drie groepen, SW!TCH, voor de leeftijd t/m 16 jaar, SW!TCH+ voor 16 jaar en ouder en SW!TCH Flex voor jongeren die graag betrokken willen zijn, mee willen denken of organiseren, maar niet vaak genoeg bij bijeenkomsten kunnen zijn. Er zijn nu 22 jongeren onderdeel van SW!TCH.

In het eerste jaar is een aantal concrete successen geboekt. Zo zijn er zeven adviezen gegeven, zowel gevraagd als ongevraagd en is er nog een advies aankomend. Er zijn elf bezoeken geweest, waaronder raads- en burgerleden, Welzijn Vught, Expertisecentrum Groen, Charlotte van Beuningen en ambtenaren van de gemeente. Daarnaast heeft SW!TCH acht activiteiten bezocht, waarvan een deel ook mede is georganiseerd.

Een van de hoogtepunten is het eerste advies over het Jongerenontmoetingspunt dat aan de gemeenteraad is gegeven, waarbij SW!TCH ook een filmpje heeft gemaakt om te laten zien waarom het belangrijk is en welke onderdelen belangrijk zijn bij het Jongerenontmoetingspunt. Dit advies is kort besproken in de raad, waarbij SW!TCH ook aanwezig was. Een ander hoogtepunt is het advies dat heeft geleid tot Jachtseizoen. SW!TCH+ wilde graag iets waardoor politie en Boa's in beter contact kwamen met jongeren. Het idee van Jachtseizoen kwam op en is gedeeld met de Boa's. Daar werd dit ontzettend enthousiast opgepakt en heeft ertoe geleid dat in de carnavalsvakantie meer dan 150 jongeren zich hadden aangemeld om mee te doen aan het eerste Vughtse Jachtseizoen.

Bij het geven van adviezen en het organiseren van activiteiten zit een mooie bijvangst voor de jongeren. Tijdens de bijeenkomsten wordt door jongerenwerk actief ingezet op talentontwikkeling. Zo leren de jongeren nieuwe vaardigheden of scherpen deze aan, zoals overtuigend presenteren, zelfvertrouwen ontwikkelen en eigen grenzen aangeven. De betrokken jongeren geven zelf aan dat ze leren doordat ze onderdeel zijn van SW!TCH.

Jongerenwerk geeft aan, doordat ze nu bezig zijn met SW!TCH, dat het ook een positieve impact heeft op de rest van hun werk. Waar jongerenwerk eerst de regie meer in handen hield door ideeën van jongeren zelf te realiseren, nemen ze nu de jongeren van bijvoorbeeld Queer Colours meer mee in het proces en laten ze de jongeren meehelpen met het opzetten van een activiteit.

Hoewel er veel gerealiseerd is in een jaar tijd, is er ook nog ruimte voor verbetering. In het tweede jaar van de pilot zal daarom ingezet worden om het gevoel van eigenaarschap van de jongeren vergroten en de jongeren meer te betrekken bij beleid, zowel met gevraagde als ongevraagde adviezen. Voor het eigenaarschap en het vastleggen van een werkwijze vindt nu een afstudeeronderzoek plaats. Om SW!TCH meer bij beleid te betrekken is zowel een rol voor de gemeentelijke organisatie neergelegd, om de jongeren om advies te vragen, als voor jongerenwerk, om de jongeren aan te sporen met relevante thema's aan de slag te gaan. Het verschil tussen het reguliere jongerenwerk en SW!TCH moet daarin groter worden.

De conclusie kan getrokken worden dat SW!TCH in een redelijk korte looptijd goed bezig is zichzelf op de kaart te zetten als een betrokken groep die haar mening laat

horen, aanwezig is bij activiteiten en deze in een aantal geval ook mee opzet. De jongeren leren daar zelf ook van en ontwikkelen daarmee hun talenten.

Mocht dit project verder doorlopen dan 2026, dan is er wel een aantal aanbevelingen om SW!TCH te verbeteren en te verstevigen. Er moet ingezet worden om de bekendheid te vergroten. De bekendheid is al aan het groeien doordat Welzijn Vught en Charlotte van Beuningen de groep weten te vinden en om advies hebben gevraagd, maar dit kan beter door meer maatschappelijke organisaties te wijzen op SW!TCH. Vanuit de gemeente zelf is het van belang dat SW!TCH bekender wordt onder ambtenaren, zodat zij jongeren sneller betrekken bij het opstellen of uitvoeren van beleid dat betrekking heeft op de leefwereld van jongeren.

Daarnaast moet, om het standpunt van SW!TCH te verstevigen, ingezet worden op een achterban opzetten en deze aan te spreken bij het opstellen van adviezen of het organiseren van activiteiten. Welke vorm hier het beste bij past is aan de jongeren zelf. Het is ook belangrijk om jongeren uit Helvoirt en Cromvoirt te betrekken, zodat alle dorpskernen van de gemeente vertegenwoordigd zijn. Als laatste is het van belang dat de groep een afspiegeling is van de Vughtse jongeren. Er zal ingezet moeten worden om SW!TCH te verbreden.

Wanneer de pilot SW!TCH afloopt en besloten wordt SW!TCH structureel op te nemen in de begroting, betekent dit dat jongerenparticipatie en de huidige methode verankerd worden in beleid. Daarnaast zal voldoende budget moeten worden ingezet om de begeleiding van jongerenwerk voort te zetten. In dat geval wordt aanbevolen om jongeren een klein werkbudget te geven om activiteiten te organiseren en SW!TCH bekender te maken.

Standpunt / Besluit college van B en W

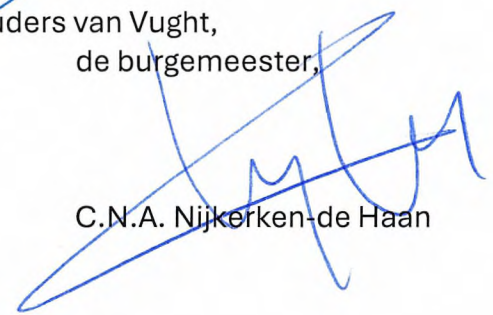
Het college neemt kennis van de evaluatie en neemt de aanbevelingen over. Bij de begrotingsbehandeling van 2027 zal integraal worden afgewogen of SW!TCH structureel opgenomen wordt in de begroting.

Burgemeester en wethouders van Vught,
de secretaris,

de burgemeester,

W.F.F. Keijzers

C.N.A. Nijkerken-de Haan

Bijlage(n):

1. Evaluatierapport SW!TCH

Evaluatierapport SW!TCH

6 juli 2026

Evaluatie SW!TCH

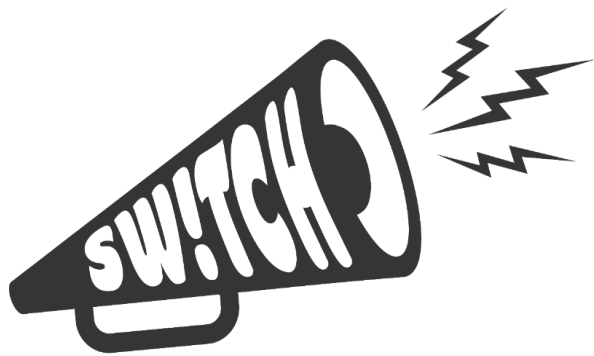
Op 12 maart 2025 is SW!TCH, de jongerenparticipatiegroep van Vught, Helvoirt en Cromvoirt, officieel afgetrapt. Na een jaar van bijeenkomsten, activiteiten, ontwikkelingen en adviezen is het tijd om terug te blikken op de resultaten van jongerenparticipatie, de effecten ervan en vooruit te kijken naar een mogelijke toekomst.

Inleiding

Tijdens de raadsvergadering van 13 juli 2023 is via de unaniem aangenomen motie ‘Jongeren betrekken in de politiek’ de wens uitgesproken om jeugdigen structureel te betrekken bij beleid. Na een theoretisch onderzoek waarbij gekeken is naar de literatuur, maar ook naar de ervaringen van andere gemeenten, is de opdracht om het uit te voeren aan jongerenwerk gegeven. Deze opdracht hield in: *“Jeugdigen kunnen participeren bij Vughts beleid op de vorm die bij hen past en waar ze zowel mee kunnen denken met beleid, als hun eigen mening vormen en zichzelf kunnen ontwikkelen.”* Met het onderzoek en hun kennis van Vughtse jongeren zijn zij aan de slag gegaan.

Opbouwen SW!TCH

In het voorliggend onderzoek kwamen vijf hoofdvormen van jongerenparticipatie naar voren, namelijk: jongerenpanel, klankbordgroep, jeugdparlement, jeugdraad, jongerenambassadeurs. Dit is ook opgenomen in de opdracht die jongerenwerk heeft de opdracht voorgelegd aan het directeurenoverleg van het primair onderwijs. Op basis daarvan zijn ze langs geweest op negen basisscholen in Vught, Cromvoirt en Helvoirt. Daarnaast zijn ze langs geweest bij het Maurick College, het leerlingenbestuur daarvan en de Gender Sexuality Alliance (GSA). Laagdrempelig is ook ingezet op sportverenigingen en JJC Elzenburg. Deze inzet heeft ertoe geleid dat op 23 oktober 2024 de eerste bijeenkomst was voor jongeren tussen de 10 en de 16 jaar.

Tijdens de eerste bijeenkomsten is samen met de jongeren gekeken naar hoe zij jongerenparticipatie vorm zouden willen geven, hoe ze zich aan het proces zouden willen committeren en welke onderwerpen voor hen het belangrijkste zijn om hun mening over te delen. Gaandeweg zijn afspraken gemaakt en zijn ze tot hun eerste democratische besluiten gekomen, namelijk hun naam en hun logo (zie afbeelding 1). SW!TCH was gevormd.

afbeelding 1

Snel werd duidelijk dat ook voor een oudere doelgroep animo was. In maart 2025 is daarvoor de eerste bijeenkomst geweest. Ondertussen is dit ook een volledig functionerende groep voor de leeftijd van 16 jaar en ouder, genaamd SW!TCH+.

Recentelijk is ook SW!TCH Flex van start gegaan. Deze groep bestaat uit jongeren die niet op reguliere basis bij de bijeenkomsten kunnen aansluiten, maar wel af en toe hun mening willen delen of mee willen helpen om een activiteit te organiseren.

“SW!TCH is een groep jongeren die een gezamenlijk doel hebben gekregen waardoor wij samen koken, organiseren, praten, delen en een band hebben gevormd tussen ons allemaal.”

- Jongere van SW!TCH -

Wat begon met de vraag ‘we willen jongeren betrekken, kunnen jullie daar samen met jongeren invulling aangeven?’ is uitgegroeid tot een mooie werkwijze waar nu 22 jongeren bij betrokken zijn.

Feiten op een rij

SW!TCH: 8 jongeren tussen de leeftijd van 11 en 16 jaar, verdeeld over verschillende scholen.

SW!TCH +: 8 jongeren tussen de 16 en 21 jaar, verdeeld over verschillende scholen en vervolgopleidingen.

SW!TCH Flex: 6 jongeren tussen de 9 en 17 jaar, verdeeld over verschillende scholen. Hierbij zit ook een werkende.

In 2025 waren er 47 bijeenkomsten, 27 voor SW!TCH en 20 voor SW!TCH +. Iedere groep komt eens in de twee weken bijeen, dit doen ze afwisselend. Hierdoor vindt in feite iedere week een SW!TCH bijeenkomst plaats. Er zijn 7 adviezen gegeven en 1 aankomend. Er zijn 11 bezoekers langs geweest, waaronder expertisecentrum GROEN, raads- en burgerleden, de wethouder, beleidsadviseurs, Welzijn Vught en Charlotte van Beuningen. En er zijn 8 activiteiten bezocht en/of mede georganiseerd.

Inzet jongeren

Zoals eerder vermeld komen beide groepen SW!TCH afwisselend eens in de twee weken samen. Tijdens deze bijeenkomsten wordt ingezet op het samen zijn en samen dingen doen, zoals koken (en de daarbij behorende recepten verzinnen en boodschappen doen), eten, elkaar beter leren kennen, maar iedere bijeenkomst heeft ook voldoende ruimte ingebouwd om aan de slag te gaan met adviezen, lopende zaken, bezoek of het organiseren van activiteiten. In een tijdspanne van net meer dan een jaar zijn daarom dan ook al successen geboekt zijn.

Naast concrete successen die hieronder uiteen worden gezet, is het feit dat jongeren samenkomen, zich inzetten voor elkaar en verschillende vaardigheden leren bij SW!TCH ook als mooie bijvangst te bestempelen. Dit draagt bij aan verminderde eenzaamheid, ontmoeting tussen verschillende sociaal-culturele groepen en talentontwikkeling.

Het eerste advies waar ze samen aan hebben gewerkt is de naam, het logo en de onderlinge afspraken. Dit is meer een advies aan henzelf gericht, maar daarom niet minder belangrijk. SW!TCH is dé naam waaronder ze nu al bekend staan en hier hebben de jongeren volledig zelf voor gekozen. Een aantal adviezen en activiteiten worden hieronder uitgelicht die onderwerpen laten zien waar SW!TCH zich voor interesseert.

afbeelding 2: SW!TCH bij de officiële aftrap

Advies JongerenOntmoetingsPunt

Op 12 juni 2025 heeft SW!TCH hun eerste externe advies gegeven aan de gemeente. Dit ging over een plek waar jongeren veilig en gezellig samen kunnen komen, een jongerenontmoetingsplek, ook wel JOP genoemd. Voor dit advies heeft SW!TCH gesproken met verschillende ambtenaren van de gemeente. Erna is een gesprek geweest met Kings of Colours.

“Als beleidsadviseur Jeugd was ik positief verrast over de diversiteit in de achtergrond en zienswijze van de leden van SW!TCH. Hun innovatieve ideeën over hoe de JOP een positieve bijdrage kan leveren aan de mentale gezondheid van de Vughtse Jeugd hebben mij aan het denken gezet. Door hun input zal de JOP beter aansluiten bij de behoefte die er is onder de jeugd. “

- Beleidsadviseur Leven & Meedoen -

Activiteit & advies Let's Talk about Mental Health

Let's Talk about Mental Health is ontstaan nadat jongeren hadden aangegeven iets met het thema mentale gezondheid te willen doen. Hier is een brainstormsessie voor

georganiseerd met een theatervoorstelling. Jongeren van SW!TCH waren hier ook bij aanwezig. Een aantal jongeren wilde zich langere termijn inzetten rondom dit thema. Hiermee is ook de connectie gelegd met expertisecentrum Groen en Young Voices. Doordat jongeren aandacht op dit onderwerp hebben gevestigd heeft dit er mede voor gezorgd dat op 16 maart 2025 de theatervoorstelling op het Maurick College is gespeeld voor vmbo 3 leerlingen.

Activiteit Raadsdialoog

Op 2 oktober 2025 hebben SW!TCH en SW!TCH+ kennisgemaakt met de gemeenteraad tijdens een raadsdialoog. Van tevoren is samen met de jongeren het programma van de avond opgesteld. Met 12 jongeren en 19 raads- en burgerleden was het een volle avond, waar jongeren samen met jongerenwerk aan de raad hebben verteld hoe SW!TCH tot stand is gekomen, wat ze gedaan hebben en waar ze naartoe willen bewegen. Tijdens verschillende speeddaterondes hebben de raads- en burgerleden de jongeren beter leren kennen en gehoord wat zij echt belangrijk vinden. Door zowel de jongeren als de politici werd het als een succesvolle en waardevolle avond gezien.

Activiteit Brabantse Jongerentop

De Provincie Noord-Brabant organiseert sinds 2021 met enige regelmaat een Brabantse Jongerentop. Jongeren uit de hele provincie komen samen en gaan in gesprek over onderwerpen gekozen door de provincie. De uitkomsten hiervan worden meegegeven aan de provinciale politiek. Dit jaar had Vught voor het eerst ook een afvaardiging. Drie jongeren zijn op 10 november naar Tilburg gereisd om te praten over financiële gezondheid en de toekomst van werk in een wereld met AI. Hierin was SW!TCH met zowel de jongste als de oudste jongere van de bijeenkomst aanwezig.

Activiteit Young Voices

Een avond gemaakt met jongeren voor jongeren over mentale gezondheid die plaatsvond op 20 november in de Petrus. SW!TCH heeft meegedacht met de organisatie van het evenement, zoals over wat voor soort workshops gegeven moesten worden, hoe het er allemaal uit moest zien, maar ook hoe iedereen samengebracht kon worden en hoe ze adviezen konden ophalen. Tijdens deze avond waren meer dan 10 jongeren van SW!TCH aanwezig, naast jongeren uit andere gemeenten, maar ook beleidsadviseurs, professionals en wethouders uit Vught en daarbuiten.

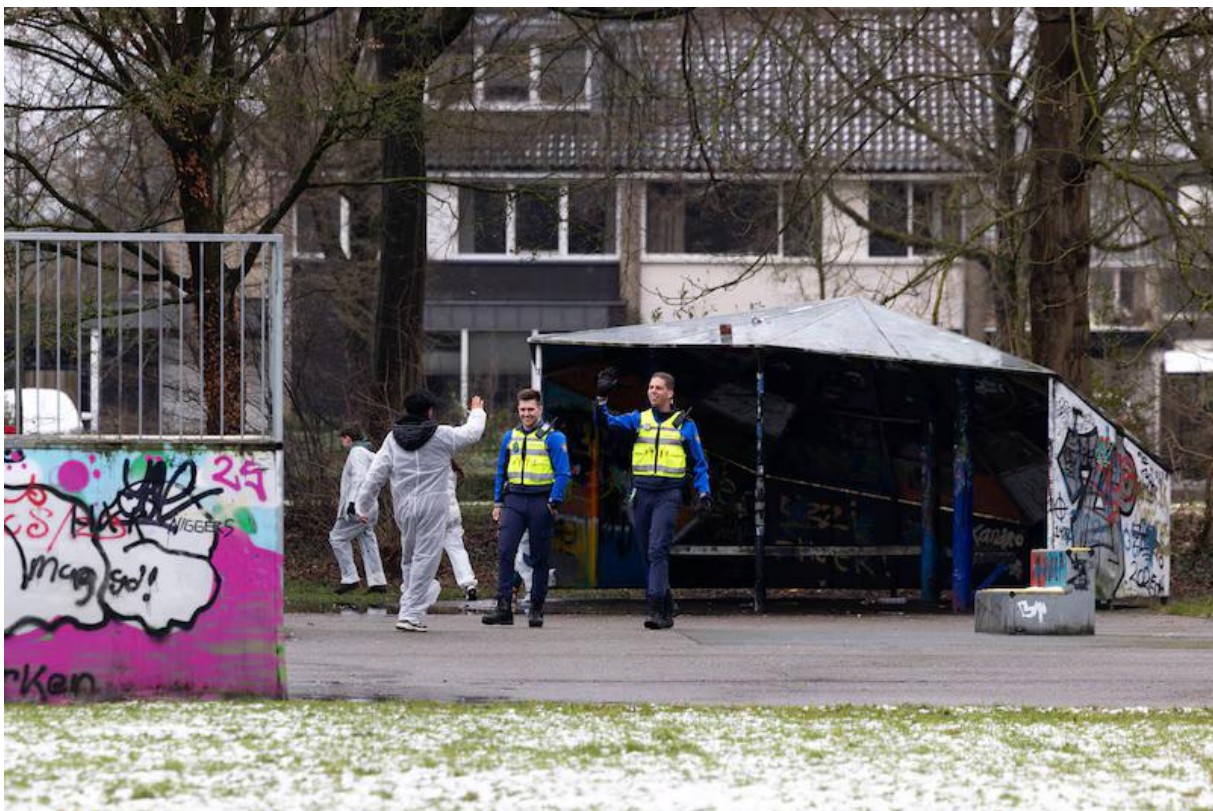
Advies Let's Talk about Money

Ieder jaar geeft jongerenwerk samen met het Kernteam Bestaanszekerheid gastlessen aan alle derdejaars van het Maurick College en de derdejaars havo leerlingen van het Zuiderbos over het onderwerp geld. Hiermee wordt ingezet op het vergroten van de kennis van jongeren rondom geldzaken en op preventie van geldzorgen in de toekomst.

Dit jaar is bij SW!TCH input opgehaald om de gastlessen te verbeteren en beter te laten aansluiten bij de doelgroep.

Advies & activiteit Jachtseizoen

SW!TCH+ heeft hun eerste ongevraagde advies op het thema veiligheid. Dit advies is gegeven aan de gemeente, specifiek aan de Boa's. De groep wilde een manier om Boa's en (wijk)agenten dichtbij jongeren te brengen. Zo is het idee ontstaan om Jachtseizoen te organiseren, een evenement waarbij jongeren uit handen van de handhavers en de politie moeten blijven. Dit is enthousiast opgepakt door de Boa's, die deze wens zelf ook hadden, en heeft op 19 februari plaatsgevonden. Er hebben 150+ jongeren zich aangemeld en er stonden nog ruim 25 op de wachtlijst. SW!TCH+ is ook actief betrokken geweest bij de organisatie van Jachtseizoen.

Afbeelding 3: Jachtseizoen

Bron: Brabants Dagblad

Inzet jongerenwerk

Jongerenwerk heeft 8 uur per week voor het begeleiden van SW!TCH en SW!TCH+. Inclusief het werkbudget van de jongeren brengt dit kosten van €35.000 op jaarbasis met zich mee. Dit zijn de uren van één jongerenwerker die sinds het opzetten van de groep ook altijd ondersteund is door een of meerdere stagiaires. Naast een wekelijkse bijeenkomst van 2,5 uur, zitten ook uren in het voorbereiden van de bijeenkomsten en verwerken wat er vervolgens besproken wordt, het uitwerken van adviezen en meehelpen in de organisatie van activiteiten van SW!TCH. In samenwerking met de

gemeente zorgt jongerenwerk ook voor contact met ambtenaren en voor een langere termijnvisie.

Jongerenwerk draagt de verantwoordelijkheid voor het vormen en op peil houden van de groep. Dat houdt in dat jongeren ook weer weg zullen gaan bij SW!TCH, vanwege andere interesses, verhuizing of gewoonweg omdat ze te oud worden. Jongerenwerk zorgt dat er nieuwe aanwas komt en dat SW!TCH als groep van een fatsoenlijke grootte is en blijft, dat er diversiteit in de groep is op verschillende vlakken en dat SW!TCH ook verder kijkt dan hun eigen groep als het gaat om de mening van jongeren meenemen in adviezen.

“SW!TCH laat zien wat er gebeurt als je jongeren niet alleen uitnodigt, maar écht de ruimte geeft. Als jongerenwerk begeleiden we, maar de koers bepalen zijn. Dáár ontstaat impact: jongeren die groeien, meedenken, meedoen en de gemeente stap voor stap een stukje toekomstbestendiger maken.”

- Jongerenwerker -

Als laatste begeleidt jongerenwerk de jongeren zelf. Dit neem veel verschillende vormen aan. Van goed beschikbaar zijn als gaat om een snelle vraag tussendoor en het regelen dat jongeren aanwezig zijn bij zaken als de raadsdialoog tot ingewikkelde zaken als pesten bespreekbaar maken, de sfeer in de groep bewaken en oog hebben voor de verschillende aandachtspunten van jongeren.

Jongerenwerk geeft aan dat er ook nog ruimte is om te groeien. SW!TCH staat nu net langer dan een jaar. De bekendheid begint te groeien, maar het kan beter, zodat de gemeente en andere organisaties zelf met vragen naar de jongeren komen. Zo worden jongeren nog meer betrokken bij wat er speelt in de gemeente.

Talentontwikkeling

Het is van belang dat jongeren, naast dat ze hun mening geven en de gemeente voorzien van hun perspectieven en adviezen, zichzelf ontwikkelen en werken aan hun persoonlijke groei. Het opstellen van adviezen, het bezoeken of organiseren van activiteiten heeft op verschillende manieren bijgedragen aan het ontwikkelen van de talenten en vaardigheden van jongeren. Zo zijn er vaardigheden die jongeren verder hebben ontwikkeld of juist hebben ontdekt doordat ze nu bij SW!TCH zijn aangesloten en zich inzetten voor elkaar en voor de gemeenschap. Deze vaardigheden en talenten lopen zeer uiteen. In het afgelopen jaar hebben de jongeren onder andere gewerkt aan:

- Presenteren & spreken; je mening verwoorden, overtuigend presenteren (zoals bij de raadsdialoog) en vragen beantwoorden.
- Communiceren met professionals; mailen en bellen, overleggen met de gemeente en maatschappelijke partners, feedback geven en ontvangen.
- Projectmatig werken; van idee naar plan, dus het doel bepalen, stappen uitwerken en daar een planning bij maken, taken organiseren en voortgang bewaken.
- Maatschappelijke betrokkenheid; zicht krijgen op hoe besluitvorming werkt en hoe je invloed kunt uitoefenen.

“SW!TCH heeft mij geleerd mijn gedachten duidelijker te verwoorden in een groep. Voor SW!TCH vond ik dat spannend. Nu doe ik dat gemakkelijk.”

- Jongere van SW!TCH -

Jongerenparticipatie

SW!TCH is gestart om jongeren meer bij beleid te betrekken en meer bij het werk van de gemeente. Hoewel hier wel stappen op zijn gezet, ligt hier ook een verbeterpunt. Het eerste jaar is ingezet op het opbouwen van de groep, een werkwijze uitwerken en ontdekken wat Vughtse jongeren belangrijk vinden. Zoals bovenstaande laat zien, is er in dat jaar veel gebeurd. Maar SW!TCH is er nog niet.

De opdracht zoals deze uitgegeven is aan jongerenwerk is: Jeugdigen kunnen participeren bij Vughts beleid op de vorm die bij hen past en waar ze zowel mee kunnen denken met beleid, als hun eigen mening vormen en zichzelf kunnen ontwikkelen.

Jongerenparticipatie kent vele vormen; van jeugdigen trainingen aanbieden om zich tot een goede vrijwilliger te ontwikkelen tot adviezen geven of aparte subsidieregelingen waar jongeren aanspraak op kunnen maken om evenementen te organiseren. SW!TCH zet zich zowel in om adviezen te geven, gevraagd en ongevraagd, als het organiseren van activiteiten die aansluiten bij de wensen van jongeren, die voortkomen uit een advies of aanpalend zijn aan beleid. Voorbeelden hiervan zijn respectievelijk de Dungeons & Dragons avond, Jachtseizoen en Let's Talk about Mental Health.

Waar SW!TCH goed in is, is het talentontwikkeling gedeelte en de activiteiten, zaken die goed bij jongerenwerk passen. Waar de verbeterruimte zit, is in het meedenken en participeren op beleid. Hier moeten nog stappen worden gezet. In de verbeterde werkwijze zal ook terugkomen hoe meer ingezet kan worden op het geven van adviezen en hoe jongeren bij beleid betrokken kunnen worden. Daar kan het onderscheid

gemaakt worden tussen het reguliere jongerenwerk en jongerenparticipatie. SW!TCH heeft daar al wat op laten zien, denk aan twee ongevraagde adviezen over een jongerenontmoetingspunt en het jachtseizoen, of gevraagde adviezen zoals Let's Talk about Mental Health of aan externe partners zoals Welzijn Vught en Charlotte van Beuningen.

Er zal meer ingezet moeten worden om mee te denken met beleid en adviezen aan de gemeente geven die leiden tot verbetering van de leefwereld van jongeren. Hier ligt ook een rol van de gemeente zelf om de bekendheid van SW!TCH in de organisatie te vergroten en zo ambtenaren aan te sporen ze te betrekken bij beleid. SW!TCH heeft voor het komende jaar zelf ook al plannen voor zowel een ongevraagd advies als een gevraagd advies waarin wordt samengewerkt met een maatschappelijke partner.

De jongeren zelf zijn ook nog op zoek om meer eigenaarschap te krijgen en te voelen. Daaraan wordt gewerkt door een stagiaire die haar afstudeeronderzoek over jongerenparticipatie doet en daarbij de werkwijze in beeld brengt, hoe deze te verbeteren en op welke manier deze vastgelegd kan worden.

In het tweede jaar van de pilot zal op zowel het eigenaarschap van de jongeren als het meer betrekken bij beleid worden ingezet. Zo wordt er een verbeteringslag gemaakt op de resultaten en de werkwijze van het eerste jaar.

Doelgroep

Er wordt ingezet op jongeren uit Helvoirt Cromvoirt en Vught. De meeste jongeren in SW!TCH komen uit Vught. Momenteel is er één jongere die uit Helvoirt komt, die daar recentelijk naartoe is verhuisd.

Jongerenwerk heeft bij het werven van jongeren heel goed een groep weten te betrekken die moeilijk te bereiken is, zoals LHBTQIA+ jongeren. Ondanks de onderlinge diversiteit is de groep in zijn algemeenheid uniform. De vertegenwoordiging van Vughtse jongeren breed ontbreekt op een aantal punten.

Om de mening van jongeren in de gemeente Vught goed te vertegenwoordigen is een brede afspiegeling van Vught en uiteraard ook de dorpen Helvoirt en Cromvoirt nodig.

Conclusie

In de looptijd van iets meer dan een jaar is SW!TCH al aardig op weg om zichzelf op de kaart te zetten als een betrokken groep jongeren die niet alleen haar mening laat horen, maar ook aanwezig is bij activiteiten, meedenkt of zelfs meehelpt met deze organiseren.

Bij het realiseren en vervolgens het functioneren van een dergelijke groep komt veel kijken en het vereist constant maatwerk van jongerenwerk. Ondanks het feit dat in verschillende gemeenten goede voorbeelden zijn van een jongerenparticipatie aanpak, geldt voor iedere gemeente dat jongeren daar hun eigen visie op hebben. Daarom heeft jongerenwerk ingezet op een proces waarin jongeren, met hulp van jongerenwerk, zelf beslissen hoe ze aan de gang willen gaan en welke afspraken daarbij horen. Hierdoor is SW!TCH van de jongeren zelf. Qua vorm lijkt SW!TCH het meest op jongerenambassadeurs, met weer net een andere werkwijze die past bij deze jongeren.

Het is daarom positief te noemen dat SW!TCH in deze looptijd al meerdere adviezen heeft uitgebracht en betrokken is geweest bij het organiseren van een aantal evenementen, waar het succes van meer dan 150 jongeren die meededen aan Jachtseizoen nog een keer genoemd moet worden.

Echter moet wel meer ingezet op het advies geven over beleid en betrokken worden bij het opstellen van beleid. Hier zijn al stappen opgezet, maar dit kan vaker en beter, zodat SW!TCH bijdraagt aan het verbeteren van de leefwereld van jongeren in de gemeente Vught. Hier ligt zowel een rol voor jongerenwerk als voor de gemeentelijke organisatie.

Een keerzijde is dat nu slechts één jongere van de 22 uit Helvoirt komt. Gezien SW!TCH voor alle jongeren in Vught wil spreken, is het een verbeterpunt om te zorgen dat jongeren uit Helvoirt en Cromvoirt ook betrokken worden, zodat alle drie de dorpskernen vertegenwoordigd zijn. Daarnaast mist de brede vertegenwoordiging van de Vughtse jongeren. Dit is een verbeterpunt.

Het is ook duidelijk geworden dat naast adviezen en activiteiten, als mooie bijvangst ook successen zijn geboekt op het gebied van talentontwikkeling. Jongeren leren nieuwe vaardigheden of scherpen ze aan, ontdekken en ontwikkelen talenten en bouwen een verscheiden netwerk op. Het oppakken van jongerenparticipatie heeft ook een positieve invloed gehad op het jongerenwerk zelf. Bij andere projecten zoals Queer Colours werkt jongerenwerk nu veel meer bottom up.

Het is een waardevol project dat een positieve invloed heeft op jongeren zelf, jongerenwerk en de gemeente. Er zijn echter nog wel stappen te zetten op het gebied van eigenaarschap van de jongeren en SW!TCH betrekken bij beleid. Alleen op die manier kan SW!TCH in Vught echt iets vernieuwends zijn en van toegevoegde waarde zijn voor het gemeentelijk beleid en daarmee ook voor de toekomst van de gemeente.

Aanbevelingen

Om in de toekomst SW!TCH verder te verstevigen en uit te breiden is ook een aantal aanbevelingen opgesteld op basis van gesprekken met jongerenwerk, jongeren zelf en betrokken professionals.

Adviezen

Om te zorgen dat SW!TCH zich echt onderscheidt van het reguliere jongerenwerk, moet meer connectie met het gemeentelijk beleid worden gezocht en moeten ook meer adviezen gegeven worden die daarover gaan, zowel gevraagd als ongevraagd. Voor SW!TCH ligt de taak om onderwerpen op te gaan zoeken die belangrijk zijn voor jongeren en daar een advies op te vormen om te delen met de gemeente. Voor de gemeentelijke organisatie ligt de taak om ambtenaren aan te sporen gebruik te maken van SW!TCH en de ervaringskennis die zij bieden op het gebied van de leefwereld van jongeren.

Een bijpassende aanbeveling voor SW!TCH is om in overleg een minimaal aantal adviezen per jaar vast te leggen die richting de gemeente gaan. Daarnaast zal in de gemeentelijke organisatie gekeken moeten worden naar het vastleggen van een proces hoe om te gaan met ongevraagde adviezen.

Afspiegeling Vughtse jongeren

Ondanks de inzet van jongerenwerk aan het begin van het project, door ook bij scholen in Cromvoirt en Helvoirt langs te gaan, is er nu maar één jongere uit Helvoirt aangesloten en dit is voornamelijk omdat deze jongere recentelijk van Vught naar Helvoirt is verhuisd. Er ligt dus nog werk om deze dorpskernen ook te betrekken, om de mening van jongeren van de hele gemeente te vertegenwoordigen. De aanbeveling voor jongerenwerk is om regelmatig een bijeenkomst in Cromvoirt en Helvoirt te organiseren.

Het verbreden van de jongeren in SW!TCH is ook een belangrijk onderdeel van het verbeteren van de vertegenwoordiging van Vughtse jongeren. Jongerenwerk zal actief moeten gaan werven op andere plekken en bij andere groepen om SW!TCH een betere afspiegeling van Vught te laten zijn.

Bekendheid

SW!TCH is nog een jong project en moet nog goed onder de aandacht worden gebracht van de inwoners, organisaties en bedrijven, de gemeentelijke organisatie zelf en natuurlijk ook onder jongeren. Door social media in te zetten, gebruik te maken van lokaal nieuws en het organiseren van succesvolle activiteiten groeit de bekendheid in de gemeente zelf. Het zal ook bij jongerenwerk liggen om nieuwe jongeren te vinden en te betrekken bij SW!TCH.

In de gemeentelijke organisatie ligt de taak bij de beleidsadviseur om de bekendheid van SW!TCH te vergroten en te zorgen dat wanneer er gewerkt wordt aan beleid of er keuzes worden gemaakt die betrekking hebben op de leefwereld van jongeren dat SW!TCH dan wordt aangehaakt om mee te denken en op die manier de gemeente Vught toekomstbestendiger te maken.

Achterban

SW!TCH Flex is recentelijk gestart om jongeren die wel geïnteresseerd zijn, maar niet de volledige commitment van SW!TCH aan kunnen gaan, toch te betrekken. Naast jongeren die af en toe aanwezig zijn of betrokken worden bij projecten, is het belangrijk om de mening van Vughtse jongeren zo veel mogelijk mee te nemen, breder dan degenen die nu op een manier zijn aangesloten. Het is van belang dat SW!TCH samen met jongerenwerk naar manieren zoekt om een brede mening op te halen.

Toekomstbestendig maken

SW!TCH draait nu nog als een pilot en de financiering komt na 2026 ten einde. Als SW!TCH door kan gaan, moet het op een manier verankerd worden. Hier ligt dan een financieel vraagstuk en taak voor beleid om dit vast te leggen. Jongerenwerk zelf is hier al stappen op aan het zetten. Een van de stagiaires onderzoekt voor haar afstuderen meerdere punten, zoals hoe jongerenparticipatie duurzamer en effectiever kan worden ingezet en hoe een werkwijze kan worden opgezet zodat successen en voortgang in jongerenparticipatie makkelijker wordt vastgelegd. En hoe gezorgd kan worden dat jongeren meer eigenaarschap kunnen voelen en ervaren. Als er na de pilot een toekomst voor SW!TCH is, zal op meerdere manieren worden gezorgd dat SW!TCH een vaste waarde wordt voor de jongeren en de rest van de inwoners van Cromvoirt, Helvoirt en Vught.